

Body Ball: het spel dat blijft p(l)akken

Op zoek naar nieuwe spelvormen die met name geschikt zijn in het vmbo is Body Ball een uitdaging. Door: *Jeske Nijkamp en Nicol Kooiker*

Nieuw spel

Body Ball is een officieel spel oorspronkelijk ontwikkeld in Noord-Amerika en bestaat uit meerdere handbalachtige activiteiten. Met de regels en het materiaal van dit originele spel zijn we praktijkonderzoek gaan doen in het basis- (groep 8) en voortgezet onderwijs (brugklas). Daarbij hebben we gekeken naar de bruikbaarheid (materiaal), duurzaamheid (geschiktheid als leeractiviteit in het Nederlandse onderwijs) en methodologische verantwoordelijkheid (als leerlijn). Dit heeft als uiteindelijk resultaat een nieuw spel opgeleverd, gebaseerd op het grondidee van Body Ball. Daarnaast blijkt het spel qua beleving enorm aan te slaan bij de leerlingen door gebruik te maken van kleefballen en kleefbare hesjes. Hierdoor ontstaat zowel uitdaging als verrassing, uitermate geschikt voor in het vmbo.

Amerikaanse Body Ball

Het officiële spel Body Ball komt uit Noord-Amerika. Voor dit spel is er materiaal gemaakt en zijn er verschillende leskaarten met verschillende spellen erop ontwikkeld. Het materiaal bestaat uit vier kleefbare hesjes en vier zachte ballen, die aan de kleefbare hesjes kunnen blijven plakken. Het spel Body Ball zoals het in Noord-Amerika gespeeld

wordt, is te vergelijken met de wijze waarop wij hier eindvakbal spelen. Alleen bij Body Ball hebben de eindvakspelers een kleefbaar hesje aan en proberen de veldspelers de bal op het kleefbare hesje te gooien. Het spel wordt gespeeld met veel veldspelers op een groot veld en is door de complexiteit bedoeld voor de bovenbouw van het basisonderwijs en voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Naast deze spelvorm (lees eindvakbal) staan er nog meer activiteiten die je met het materiaal kunt spelen. Het betreft hier verwante spelvormen om naar het eindspel toe te werken. Voor meer informatie en filmpjes kun je kijken op de site: www.bodyballgame.com.

Amerikaanse Body Ball op Nederlandse scholen

Met de informatie van het Amerikaanse

Body Ball zijn wij naar onze stagescholen gegaan om de activiteiten te introduceren. In Amerika is Body Ball een hit, maar wij wilden graag kijken of het ook bij onze klassen aan zou slaan. Vanuit onze observaties en evaluaties met de leerlingen viel direct op dat ze erg enthousiast reageerden op het materiaal. Daar waar een bal direct reactie uitlokt (bijvoorbeeld de neiging om er tegenaan te schieten), roept dit materiaal al direct vele associaties op. Vervolgens hebben we de leerlingen natuurlijk in diverse groepjes in een aantal weken kennis laten maken met verschillende activiteiten om een goed beeld te krijgen van de blijvende uitdaging en geschiktheid van het materiaal. Al snel kwamen we tot de conclusie dat het materiaal echt geschikt was om verder mee te experimenteren, in zowel groep 8 van het basisonderwijs als de onderbouw van

het voortgezet onderwijs. Gezien de noodzakelijke gooi- en vangkwaliteiten kan er volgens ons in het bewegingsonderwijs niet eerder gestart worden met het spelen van Body Ball.

Zoektocht van de Nederlandse ontwerpen

Nadat we veelvuldig het Amerikaanse Body Ball met onze klassen gespeeld hebben, moesten we gaan nadenken over een nieuw spel om in Nederland te introduceren. Vanuit onderstaande criteria, die we als richtlijn gebruikt hebben bij het ontwerpen, hebben we verschillende concrete activiteiten en spelvormen ontworpen.

Criteria:

- het spel moet binnen een groepjesles gespeeld kunnen worden, maar ook als eindspel
- er is een duidelijk spelprobleem op te lossen
- het is voor alle niveaus speelbaar (po bovenbouw en vo onderbouw).
- het spel moet lukken, leven en lopen.

Met deze criteria in ons achterhoofd zijn we teruggegaan naar onze stagescholen. Daar hebben we de zak met

materiaal neergelegd en zijn vervolgens samen met de leerlingen tot de eerste vorm van het nieuwe ontwerp gekomen. Zo hebben we spelenderwijs geprobeerd om (in het begin) steeds een ander spelprobleem op te lossen. Tussen het, gezamenlijk met de leerlingen, ontwerpen door hebben we met deze input een aantal mogelijk geschikte activiteiten bedacht. Vanuit een brede blik kwam er steeds een ander bewegingsprobleem naar voren. Zo zaten er activiteiten tussen met passeren en onderscheppen, mikken, lummelen, afgooispelen en tik- en doelspelen.

Natuurlijk zijn we vervolgens de ontworpen activiteiten in de praktijk gaan testen. Tijdens het uitvoeren en uitproberen hebben we veelvuldig aanpassin-

gen/veranderingen toegepast. De leerlingen bleven de aangeboden activiteiten en het materiaal leuk en uitdagend vinden. Uiteindelijk hebben we het spel gekozen wat het beste aansloeg bij de leerlingen en wat het best voldeed aan onze criteria.

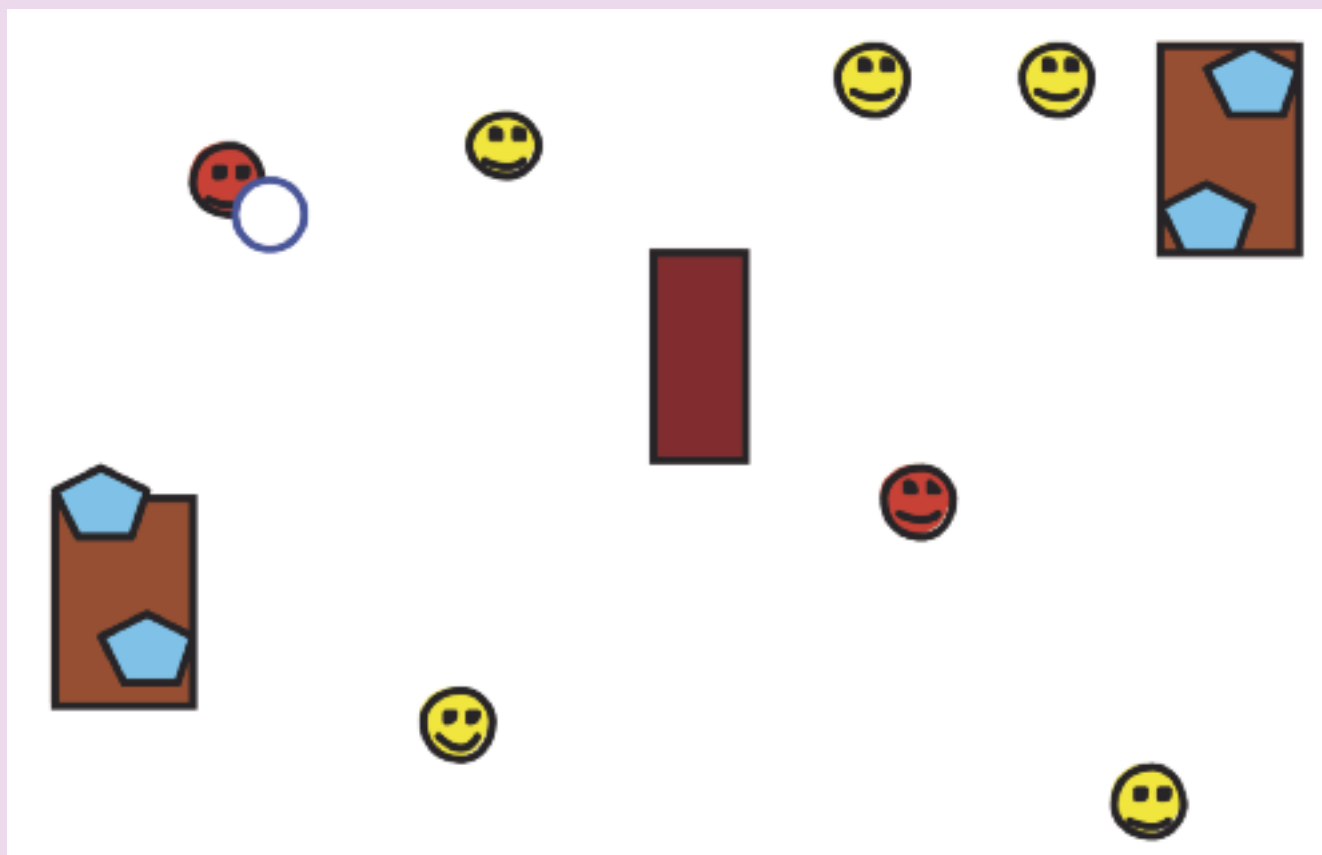
Vervolgens zijn we dit spel vaak met de leerlingen gaan spelen om alle regels en aanpassingen duidelijk op papier te krijgen. Een Nederlandse variant van Body Ball was ontwikkeld!

Nederlandse Body Ball

Het Nederlandse Body Ball lijkt op het spel duojagerbal dat in de bovenbouwklassen van het basisonderwijs wordt gespeeld. Bij het Nederlandse Body Ball staan de kasten in het veld er niet alleen als schuilplaatsen, maar ze staan er ook voor de leerlingen die afgegooid zijn.

Wanneer je namelijk afgegooid bent, ga je op een kast staan en doe je een Body Ball hesje aan, zodat iedereen kan zien dat je af bent en vrijgemaakt wil worden. De leerlingen die op een kast staan kunnen vrij worden gemaakt door de bal op het hesje te gooien.

Zie de leskaart voor een nauwkeurige uitwerking ervan.

LESKAART BODYBALL

Materiaal

- 3 kasten
- 5 pilonnen
- 2 lintjes
- 4 Body Ball-hesjes (liggen op de kasten verspreid)
- 1 Body Ball

Deelnemers

- 2 jagers
- 5 of 6 lopers

Opdracht

De jagers moeten de lopers afgooien met de Body Ball. De lopers moeten zorgen dat ze niet afgegooid worden.

Regels

Jagers

- Je mag niet lopen met de bal.
- Lopers afgooien.
- Als je een loper, die de bal heeft tikt, is hij/zij af.

Lopers

- Je mag niet lopen met de bal.
- Als je afgegooid bent leg je een pilon om, ga je op een kast staan en doe je een hesje aan.

- Je kunt vrij worden gemaakt doordat de vrije lopers de bal van de jagers kunnen onderscheppen en de bal op je hesje gooien.
- Als je als vrije loper de bal in de hand hebt en getikt wordt door een jager, ben je ook af.
- Ben je vrijgemaakt geef je de bal aan de jagers.

Einde spel

Als er vijf pilonnen om zijn, worden twee nieuwe jagers gekozen.

Workshop

Uit onze zoektocht naar een geschikt en uitdagend spel voor het BO en VO zijn we tot het duojagerbalspel gekomen. Deze zoektocht betrof een projectopdracht van opleidingsdocent Jeroen Koekoek naar aanleiding van een afspraak met een collega gemaakt tijdens de conferentie Teaching Games for Understanding in Vancouver, Canada 2008. In de laatste stap naar het vinden van draagvlak voor onze bevindingen, hebben we op het eerste innovatieseminar 'Welke kansen ziet de professional van morgen?' een workshop verzorgd over het nieuwe fenomeen 'Body Ball'. Samen met andere vierdejaars Calo-

studenten, maar ook met docenten uit het werkveld hebben we de verschillende vormen en leerlijnen gespeeld die wij hebben ontwikkeld. Door het in de praktijk vorm te geven hebben we vanuit verschillende invalshoeken (ook vanuit leerlingperspectief) over het spel nagedacht en deze informatie geïnventariseerd. Hierdoor hebben wij het spel kunnen optimaliseren zodat dit nog beter tot zijn recht komt. De reactie van de deelnemers aan onze workshop lag in het verlengde van onze ervaringen in de praktijk en zijn anderen geïnteresseerd geraakt in Body Ball in het algemeen en de Nederlandse variant in het bijzonder.

OVER DE AUTEURS

Nicol Kooiker en Jeske Nijkamp waren beiden vierdejaars student. Nicol liep stage op De Vlinder in Emmen (basionderwijs), terwijl Jeske haar eindstage op het Rietveld Lyceum in Doetinchem liep.

Correspondentie:

jeske_nijkamp@hotmail.com of nicolkooiker@hotmail.com

Voor meer informatie zie

www.conferentiecalo.nl/innovatie_seminar/

ENTRE-PRISES
Climbing Wall

Grootste leverancier van Klimwanden en klimgrepen wereldwijd
- Speciaal assortiment voor scholen -
- Inspectie & onderhoud -

WWW.ENTRE-PRISES.NL

Wintersport met school!

verzorgde groepsreizen naar alle wintersportlanden van eenvoudig tot luxe wintersport als werkweek (het gehele jaar mogelijk) vrijplaatsen voor de begeleiding aandacht voor al uw wensen

BEL VANDAAG NOG VOOR EEN VOORSTEL OP MAAT:
0341 -460812

G2 steden winter events
G2-groepsreizen.nl

Groepsreizen voor scholen en bedrijven

Maatwerk
www.grevink.nl
in wintersport

klik op "actie" voor de nieuwste aanbiedingen.
Verstuur uw offerteaanvraag via de homepage

Voor een offerte of brochure bel:
Tel: 0341-460180
Fax: 0341-431888
Email info@grevink.nl

GREVINK reizen
Wintersportreizen voor groepen

Dé locatie voor outdoor, recreatie en kampen

Markant
Outdoorcentrum

Complete programma's voor

- Werkweek
- Survival
- Buitensport onderwijs
- Schoolreisjes etc.
- Team- en introductiedagen

Groepskampeerterrein
Groepsaccommodatie
12 ha 'outdoor terrein'

Gildeweg 7
7047 AR Braamt
(Doetinchem)
Tel. 0314 - 335 449

www.markant-outdoorcentrum.nl